

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ СТАТИСТИКА РИНКУ

для здобувачів вищої освіти 3 курсу денної форми здобуття освіти (2023-2024 р.н.)
освітньої програми «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
(шифр, назва галузі знань)
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ВИКЛАДАЧ

КОВАЛЬОВА
Вікторія Іванівна

vikakova04@gmail.com

1. Назва закладу вищої освіти та підрозділу: Національний фармацевтичний університет, кафедра управління та забезпечення якості у фармації.

2. Адреса: м. Харків, вул. Олександра Невського, 18, 3-й поверх, т. 057-771-81-47.

3. Веб-сайт: <https://quality.nuph.edu.ua>

4. Інформація про викладачів:

Ковальова Вікторія Іванівна

Канд. економ. наук, доцент, доцент каф. управління, економіки та забезпечення якості у фармації Національного фармацевтичного університету.

Досвід наукової діяльності – 17 років. Викладає дисципліни: «Соціально-психологічні основи менеджменту» (бакалаври); «Статистика та економічне моделювання» (бакалаври), «Управління персоналом» (бакалаври), «Статистика ринку» (бакалаври); «Менеджмент» (бакалаври); «Ризик менеджмент» (бакалаври) та ін. Наукові інтереси: управління знаннями в організації, поведінковий менеджмент, менеджмент персоналу, операційний менеджмент тощо.

5. Консультації відбуваються згідно з розкладом он-лайн.

6. Анотація освітньої компоненти: освітня компонента «Статистика ринку» є вибірковою для першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 073 Менеджмент освітньої програми «Менеджмент». Оволодіння знаннями та навичками щодо статистичних методів вимірювання й аналізу складних ринкових процесів і соціальних наслідків ринкової діяльності є невід'ємним елементом висококваліфікованих фахівців управлінців. Воно необхідно при вивченні характеру та дії основних економічних законів в умовах ринкової економіки, для прогнозних розрахунків, на яких базується вибір відповідних управлінських рішень.

Мета освітньої компоненти: Метою викладання освітньої компоненти «Статистика ринку» є формування системи професійної компетентності (знань, прикладних вмінь та навичок) щодо статистичної методології вивчення ринку товарів і послуг та допомогти їм набути практичних навичок з написання експрес-доповідей, аналітичних оглядів, а також вивчення кон'юнктури, тенденцій і закономірностей розвитку товарних ринків на базі статистичних методів дослідження.

7. Компетентності відповідно до освітньої програми: Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Hard-skills / Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК 16. Здатність організувати систему звітності та обліку в організаціях, використовувати дані

звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

СК 19. Навички застосування спеціалізованого програмного забезпечення та інформаційних систем для вирішення задач управління організацією.

8. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН 18. Застосовувати інноваційні підходи до прийняття управлінських рішень, гнучко адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

9. Статус освітньої компоненти: Вибіркова.

10. Пререквізити освітньої компоненти: «Статистика ринку» входить до комплексу підготовки фахівців, який забезпечується освітніми компонентами: «Статистика».

11. Обсяг освітньої компоненти: 4 кредити ЕКТС: 52 години аудиторних занять, з них – 32 години лекцій, 20 годин – практичних занять, 68 годин самостійної роботи.

12. Організація навчання:

Формат викладання освітньої компоненти: онлайн-формат.

Зміст освітньої компоненти:

Змістовий модуль 1. Методологічні засади статистики ринку.

Тема 1. Предмет, завдання і система показників статистики ринку. Поняття ринку, його суб'єкти. Класифікація ринків. Предмет статистики ринку. Елементи механізму функціонування ринку. Ринкові партнери: їх класифікація. Товарні зв'язки на ринку товарів і послуг. Завдання статистики ринку. Система показників статистики ринку. Інформаційна база статистики ринку. Методи статистики ринку: їх загальна характеристика. Автоматизована система збору, обробки і аналізу статистичних даних.

Тема 2. Статистичні методи аналізу та прогнозу попиту і пропозиції. Поняття попиту і пропозиції. Види попиту. Види пропозиції. Завдання статистики попиту і пропозиції. Групи факторів, що впливають на попит та їх характеристика. Фактори, що впливають на пропозицію та їх характеристика. Джерела інформації про попит і пропозицію. Напрямки аналізу попиту і пропозиції. Аналіз еластичності попиту і пропозиції. Аналіз задоволення, незадоволення та інтенсивності попиту. Аналіз середньодушового попиту. Методи аналізу коливань попиту і пропозиції. Моделювання попиту і пропозиції. Методи прогнозування попиту і пропозиції. Види прогнозів.

Тема 3. Статистика цін. Сутність цін, їх види та функції. Завдання статистики цін. Система показників статистики цін та ціноутворення. Концепції реєстрації цін. Формування вибіркової сукупності. Сутність рівня цін та середньої ціни. Моделі для розрахунку середніх цін. Структура ціни і її вивчення. Напрямки дослідження варіації цін. Показники варіації цін. Аналіз сезонних коливань. Индексологія цін. Розрахунок та аналіз індексів цін. Сутність інфляції, її види. Характеристика рівня інфляції. Індекс споживчих цін. Дефлятор валового національного продукту.

Тема 4. Статистичні методи аналізу та прогнозу ринку послуг. Поняття та сутність послуг. Види послуг. Галузі та види діяльності, що надають послуги. Система показників статистики ринкових послуг. Системи соціальних показників. Показники статистики житлово-комунального господарства. Типи групувань житлового фонду. Аналіз експлуатаційної діяльності житлового господарства. Статистика бюджету часу населення. Показники статистики культури та мистецтва. Статистика соціального забезпечення та соціальної допомоги. Статистика освіти. Показники статистики охорони здоров'я. Статистичні методи прогнозування ринку послуг.

Тема 5. Статистичне дослідження кон'юнктури ринку. Статистичні методи маркетингових досліджень. Сутність кон'юнктури ринку. Предмет статистики кон'юнктури ринку. Поняття ринкової ситуації. Принципові властивості ринку. Система показників кон'юнктури ринку товарів і послуг. Кон'юнктурні оцінки ринкової ситуації. Ризики: види, способи оцінки, критерії та фактори. Аналіз потенціалу та пропорційності розвитку ринку. Аналіз тенденцій розвитку, коливань та циклічності розвитку ринку. Мета та завдання статистичного дослідження маркетингової діяльності. Джерела маркетингової інформації. Принципи побудови інформаційно-аналітичного забезпечення маркетингової стратегії. Статистичне моделювання закономірностей споживчого ринку в маркетингу.

Змістовий модуль 2. Статистика окремих складових ринку та ефективності ринкових процесів

Тема 6. Статистика споживання. Поняття споживання. Види споживання, їх характеристика. Система показників державного регулювання споживання. Фонд споживання населення. Групувальні ознаки для аналізу споживання. Фактори, що формують обсяг, рівень та структуру споживання. Складові доходу. Показники доходів. Потужність інфляційного зсуву. Напрями використання доходу. Структура споживчих витрат домашніх господарств. Споживчий кошук. Споживчі бюджети. Система показників статистики споживання.

Тема 7. Статистика товарного руху, товарообігу та товарних запасів. Сутність товарного руху та товарообігу. Канали товаропросування. Групування актів купівлі-продажу за ознакою продавця та покупця. Завдання та система показників статистики товарного руху та товарообігу. Аналіз виконання договірних зобов'язань. Методи виявлення та характеристики асортиментних відхилень поставки від умов контракту (договору). Аналіз динаміки товарообігу. Аналіз структури товарообігу. Поняття товарних запасів та товарооборотності. Завдання статистики товарних запасів. Функції товарних запасів та товарооборотності. Облік та система показників статистики товарних запасів та товарооборотності. Методи спостереження за товарними запасами. Методи оцінки оптимальності товарних запасів. Напрямки оптимізації товарних запасів. Аналіз стану та динаміки товарних запасів. Аналіз товарооборотності.

Тема 8. Статистика зовнішньоекономічної діяльності. Завдання статистики зовнішньоекономічної діяльності. Основні показники та розрахунки в системі національних рахунків. Система показників статистики міжнародної торгівлі та зовнішньоекономічних зв'язків. Статистичний аналіз даних про зовнішньоекономічну діяльність. Аналіз виконання зобов'язань за експортно-імпортними операціями. Аналіз динаміки зовнішньоекономічних операцій. Показники раціональності використання коштів та ефективності здійснення експортно-імпортних операцій.

Тема 9. Статистика соціально-економічної ефективності ринкових процесів. Сутність соціально-економічної ефективності ринкових процесів. Методи побудови показників ефективності. Завдання статистики соціально-економічної ефективності функціонування ринку. Соціальний ефект функціонування ринку. Система показників ефективності ринкових процесів: узагальнюючі показники, показники ефективності використання живої праці, показники ефективності витрат уречевленої праці. Адитивні моделі ефективності ринкових процесів. Класифікація витрат обігу. Аналіз витрат обігу. Показники статистики витрат обігу.

Семестровий залік.

13. Види та форми контролю:

Поточний контроль: усне опитування, виступи (наукові доповіді, презентації), активна участь у дискусіях, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач, вирішення кейсів, тощо.

Контроль змістових модулів: складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач.

Умови допуску до контролю змістових модулів: для допуску до контролю змістового модуля 1 і 2 необхідна наявність мінімальної кількості балів за темами змістового модуля 1 і 2.

14. Система оцінювання з освітньої компоненти: оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою:

поточний контроль – 5-8 балів за тему за практичними та семінарськими заняттями, змістовий модуль 1 і змістовий модуль 2 - 10-20 балів.

Результати семестрового контролю у формі семестрової оцінки оцінюються за шкалою ECTS, 100-бальною та чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Бали з освітньої компоненти нараховуються за таким співвідношенням:

Види оцінювання	Максимальна кількість балів
<p>Змістовий модуль 1 Методологічні засади статистики ринку.</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінювання тем (1-5) (робота на заняттях 1-5): робота на заняттях (усне опитування, виступи (наукові доповіді, презентації), активна участь у дискусіях, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач, вирішення кейсів); - контроль змістового модуля 1 (складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач) 	50 (50%)
<p>Змістовий модуль 2. Статистика окремих складових ринку та ефективності ринкових процесів</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінювання тем (6-9) (робота на заняттях 6-9): робота на заняттях (усне опитування, виступи(наукові доповіді, презентації), активна участь у дискусіях, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач, вирішення кейсів); - контроль змістового модуля 2 (складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач) 	50 (50%)

Самостійна робота здобувачів вищої освіти оцінюється під час поточного контролю та під час контролю змістового модуля.

15. Політики освітньої компоненти:

Політика освітньої компоненти («правила гри») визначається вимогами кафедри до здобувача вищої освіти при вивченні освітньої компоненти щодо академічної доброчесності, щодо відвідування занять, щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості, щодо оскарження оцінки з освітньої компоненти (апеляцій) тощо. Так, *політика щодо академічної доброчесності* ґрунтується на засадах академічної доброчесності, наведених в ПОЛ «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ» (<https://nuph.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>). Списування при оцінюванні успішності здобувача вищої освіти під час контрольних заходів на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття (ПОЛ «Про організацію освітнього процесу НФаУ» (<https://nuph.edu.ua/polozhennya-shhodo-organizacii-osvitnogo-procesu-u-nfau/>)) згідно з розкладом (<https://nuph.edu.ua/rozklad-zanyat/>), дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про відпрацювання студентами пропущених навчальних занять та порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах у НФаУ» (https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2018/09/pol-a2.2-10-182_polozhennja-pro-vidpracjuvannja-propushhenih-zanjat-ta-porjadok-likvidacii-akademichnoi-riznici-1.pdf) згідно з встановленим на кафедрі графіком відпрацювань пропущених занять. Підвищення рейтингу та ліквідація академічної заборгованості з освітньої компоненти здійснюється здобувачами освіти відповідно до порядку, наведеного в ПОЛ «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у НФаУ» (https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/pol-a2.2.-32-031_polozhennja-pro-porjadok-ocinjvannja-rezultativ-navchannja-zvo-u-nfau-red.05-2022.pdf). Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених кафедрою для виконання видів письмових робіт з освітньої компоненти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітньої компоненти (апеляцій). Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про оскарження результатів семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти у НФаУ» (https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2016/12/pol-a2.2-38-050_polozhennja-pro-oskarzhennja-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolju-znan-zdobuvachami-vishhoi-osviti-u-nfau-red.01-2021.pdf).

Політика щодо визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти у НФаУ» (https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/pol-a2.3-32-208_polozhennja-pro-porjadok-viznannja-rezultativ-navchannja-otrimanih-shljahom-neformalnoi-ta-informalnoi-osviti-red.02-2022.pdf). Для оцінювання результатів неформального та/або інформального навчання здобувача вищої освіти атестаційна комісія визначає обсяг і методи демонстрації та вимірювання цих результатів навчання з урахуванням їх змісту та можливої специфіки. Методи демонстрації та вимірювання результатів неформального та/або інформального навчання заявника можуть відрізнятися від методів, які застосовуються для здобувачів освіти в рамках відповідної освітньої програми, водночас вони повинні забезпечувати змістову валідність оцінювання. Атестаційна комісія приймає рішення про визнання результатів неформального та/або інформального навчання здобувача, якщо за підсумками оцінювання підтверджено відповідність цих результатів результатам навчання, передбаченим відповідною освітньою програмою.

16. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення дисципліни:

Обов'язкова література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Крамченко Л. І. Статистика ринку товарів і послуг : навч. посіб. 2-ге вид., виправл. та доп. Львів : Новий Світ-2000, 2016. 295 с. 2. Козирева О.В., Страпчук С.І. Статистика ринку : метод. рек. для самост. роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-проф. програмою Менеджмент денної та заоч. форм навчання. НФаУ, Каф. менеджменту і адміністрування. Електрон. текстові дан. Харків: НФаУ, 2018. 36 с. 3. Підгорний А. З., Самоєнкова О.В. Статистика ринків : навч. посіб. Одеса, 2014. 408 с.
Додаткова література для поглибленого вивчення освітньої компоненти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання до самостійної роботи з дисципліни «Статистика ринку товарів та послуг»/Раєвнева О.В., Чанкіна І.В., Мілевська Т.С. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 35 с. 2. Рахман М.С. Статистика рынка товара и услуг: учебное пособие. Харьков: издательство ХНУ им. В.Н. Каразина, 2014. 174 с. 3. Статистика ринку: опорний конспект лекцій /О.А. Христинко, І.Г. Крилова. Миколаїв: МНАУ, 2017. 100 с.
Актуальні електронні інформаційні ресурси (журнали, сайти тощо) для поглибленого вивчення освітньої компоненти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сайт кафедри управління та забезпечення якості НФаУ [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://quality.nuph.edu.ua/. 2. Офіційний сайт Головного управління статистики в Харківській області. Режим доступу : http://kh.ukrstat.gov.ua. 3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua. 4. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка [Електронний ресурс] : офіційний сайт. Режим доступу: https://korolenko.kharkov.com/.
Система дистанційного навчання Moodle	https://pharmel.kharkiv.edu/moodle/course/view.php?id=242

17. Технічне й програмне забезпечення освітньої компоненти: наявність персонального комп'ютера/ноутбука/планшета/смартфона із доступом в Інтернет та встановленим ZOOM пристроєм, Microsoft Office, Microsoft Office Visio, віртуальне навчальне середовище Moodle, мультимедійний екран.